

A női sors a maga teljességében

Kiss Ferenc: *Leánydicsérő*

Kiss Ferenc megannyi lemez után, a Kólinga és a Vízöntő zenekarokkal a háta mögött új lemezzel jelentkezett 2016 végén, a *Leánydicsérő*vel. Ez a lemez sok szempontból folytatása a korábbi *Pávaének* című albumának. A *Leánydicsérő*, ahogyan azt a címe is sejteti, a női sorsot hivatott megénekelni. A női sorsot a maga teljességében. Minden örömeivel, bánatával. Azokat a sorsfordító pillanatok, amelyek évszázadok óta kísérik, irányítják, árnyalják, vagy éppen bevilágítják a nők életét. A keresést, a párválasztást, a házasságot, az anyaságot, az öregedést, a halált. Olyan útkeresés ez, jobban mondva útravaló, amelyben Kiss Anna szövegei, népdalszövegek, illetve Kiss Ferenc népzenevel keresztül kasul átszótt – jobb híján nevezzük így – világzeneje, ha nem is biztos fogódzót jelentenek, de megmutatják, hogyan lehet ezeket a fontos pillanatokot jó szívvel megélni. Nem receptről van szó, még csak nem is ajánlás. A dal, a zene, az együtt éneklés természetes közegén, kommunikációs folyamatán keresztül mutat fel a szerző egy olyan zenei világot, amely mindenki számára ismerős lehet. Ismerős, hiszen a lemezen éneklő négy kitűnő és gyönyörű énekesnő, Bognár Szilvi, Herczku Ági, Paár Julianna és Szalóki Ági olyan természetes jelenléttel énekel a dalokat, mintha csak játék volna a világ. Olykor puha, olykor kemény, néha vad, máskor szelíd. Annyiira ismerős, mintha a hallgató is részt venne azokban a helyzetekben, amelyek fikatív, a megszólalás pozíciójában rögzített alapállása mindenki számára otthonos, mindennapi. Egyszerre saját és egyetemes. Egyszerre sorsközösség és ugyanakkor megismételhetetlen.

Az énekhang sokfélesége nagy erőssége a lemeznek. Az énekesnők minden számban más hanggal formálják meg a nőiség egyes aspektusait. A négy hang, a négy személyiség, a négy sors ezen a lemezen maximálisan különválnak, s jelentéssel telik meg. Minden sor, minden szó önálló életre kel. Kiss Anna metaforikus versei megtalálják a hozzájuk illő, méltó zenei közeget, a hangot, amelyen keresztül megszólalhatnak. Kiss Ferenc zenéje éppen olyan precízen egyensúlyoz a különböző autentikus népzene és más zenei műfajok, stílusok között, mint ahogyan Kiss Anna szövegei idézik s formálják a maguk képeire a népdalok stiláris hagyományát. Ebben az összetett zenei közegben szólalnak meg a lányok a maguk egyedi hangján, megsokszorozva a szövegek jelentését. A különböző hangok különbözőképpen fogalmazzák meg a már említett sorsfordító pillanatok. Hol egyedül, hol magányosan, hol együtt, kacérkodva, pajkosan, szomorúan, komolyan, sírva. Vigadva. Ezerféle formában, alakban.

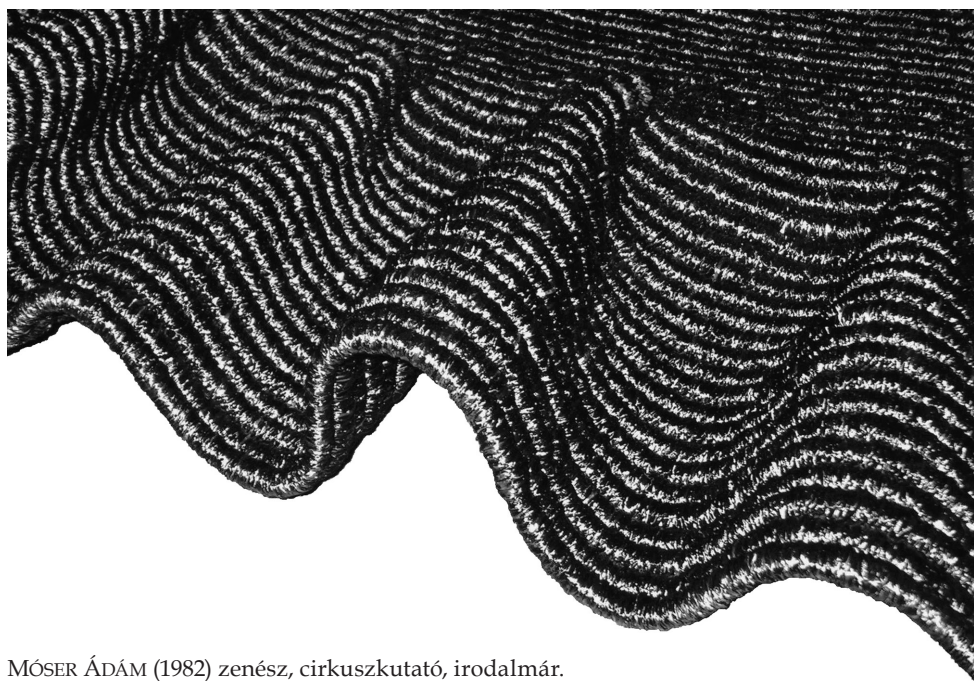
Éppen ahogyan a zeneszerző megalkotta az album anyagát. Kiss Ferenc jó érzékel nyúl minden lemezén a népzenehez, illetve magához a zenéhez, nem ismerve határokat sem műfaji, sem pedig etnikai téren. Ismerve zenei pályáját, látszik, hogy mennyire konzekvens, kifinomult, pontosan felépített koncepció szerint dolgozik, amely ugyanakkor mindig képes újat, izgalmasat hozni. Mindig képes megújulni, nem ismétli önmagát. A számok tiszták, jól felépítettek, nincsenek túlhangerszerelve. A zenekar megszólalása finoman kíséri az ének hol intimebb, máshol dévajabb dinamikai, hangulati regisztereit. Kiss

olyan egységes és egyedi zenei nyelvet alkotott, amelyben a népzene oly módon képes önmagán túllépni, s befogadni idegen elemeket, hogy nem válik közben önmagától idegenné. A szerző rendszerint valamilyen immanens ponton bontja meg az autentikus népzene, tánczene, dal egységét, és találkoztatja az attól eltérő, különböző zenei közegekből ugyanígy megidézett, kiemelt zenei formákkal. Ahogyan a fát beoltja az ember. Olyan kompozíciókat eredményez ez a kiforrott zeneszerzési technika, amelyben a megszülető dal minden zenei előképére felismerhetően visszautal, azonban jelentésben túl is mutat rajta. Zene és szöveg kapcsolata szorosra fonódik, akár az előadás hangjai. Olyan egység születik, amely egyszerre jelenti önmagát és önmaga metaforáját.

A lemez minden szempontból jól sikerült. A népdalszövegek mellé állított Kiss Anna szövegek és Kiss Ferenc összetett,

elgondolkodtató, vidám, élettel teli zenéje szépen kiegészítik egymást, olyan egyensúlyi állapotot hoznak létre, amelyben az egyes jelentések, színek, világok mintegy felerősödve hallhatók. Ugyanez az egyensúly jellemzi az énekesnőket is. A megszólaló hangok nem versenyeznek egymással, hanem cinkos többszólamúsággal egészítik ki egymás sorait. Ahogyan a lányok, nők, asszonyok ismerik önnön helyüket, szerepüket, pozíciójukat a világ folyásában. A zenekar ugyanígy nem győzi le az énekesnőket, segíti őket, hagyja, hogy kibontakozzanak a szövegek nőiségében. Kitűnő zenészeket hallhatunk, Kuczera Barbara hegedűn, Szokolay Dongó Balázs fúvósokon, Küttel Dávid billentyűs hangszereken, P. Szabó Dániel cimbalmon, Havasréti Pál nagybőgőn, Babos Károly pedig ütőhangszereken játszik. A *Leánydicsérő* az az album, amit mindenképpen érdemes meghallgatni.

Móser Ádám

MÓSER ÁDÁM (1982) zenész, cirkuszkutató, irodalmár.